

<http://dx.doi.org/10.16926/j.2017.13.16>

Renata BIZIOR

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Dialogując z Innym. Sprawozdanie z XIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Język – Szkoła – Religia”, Pelplin, 2–3 czerwca 2017 r.

XIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Język – Szkoła – Religia” odbyła się w dniach 2–3 czerwca 2017 r. w Pelplinie. Tematem przewodnim tegorocznego, trzynastego spotkania, łączącego w spójny sposób obszary badawcze sygnalizowane w nazwie konferencji, były zagadnienia dialogu międzyreligijnego i międzykulturowego, przywołane przez główne hasło konferencji, eksponujące myśl Emmanuela Levinasa – *Dialogując z Innym*.

Konferencję, jak co roku, zorganizował Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego we współpracy z pelplińskim Collegium Marianum. W zamyśle organizatorów konferencja stanowi forum dla badaczy zajmujących się procesami rozumienia i tworzenia tekstów i zgodnie z obranym celem poświęcona jest prezentacji wyników badań i wymianie doświadczeń między środowiskami akademickimi. Cykl konferencyjny „Język – Szkoła – Religia” od lat gromadzi przedstawicieli różnych dyscyplin humanistycznych i tak jak w poprzednich latach również w tym roku brali w niej udział: językoznawcy, kulturoznawcy, literaturoznawcy, filozofowie oraz teolodzy, co sprzyjało zarówno interdyscyplinarności obrad, jak i ich transdyscyplinarności. Spotkanie zgromadziło badaczy z różnych ośrodków akademickich: Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Gdańskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Papieskiego im. Jana Pawła II, Uniwersytetu Ja-

giellońskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Jak wspomniano, problematykę konferencji profilował temat, który połączył badania z różnych dyscyplin naukowych, bazujących na odrębnych metodologiach. Problematyka sesji obejmowała w głównej mierze szeroko rozumianą kategorię dialogu w literaturze, kulturze i szkole, język tekstów ujawniających kategorię dialogu międzyreligijnego i międzykulturowego, a także wymiary dialogu w przestrzeni publicznej i literackiej. Tradycyjnie kontynuowane były rozważania na temat języka jako niezbędnego nośnika treści religijnych i języka edukacji religijnej, w szczególności podręczników do religii.

Obrady plenarne otworzyła organizatorka poprzednich konferencji prof. Aneta Lewińska, przypominając założenia konferencyjnego cyklu i kreśląc tematykę bieżącego spotkania. Referaty prezentowane w części plenarnej podejmowały problematykę dialogu w różnych perspektywach badawczych, nawiązując do głównych tematycznych nurtów konferencji.

Antropologicznym i teologicznym aspektem dialogu poświęcił uwagę ks. prof. Janusz Szulist w wystąpieniu pt. *Dialogiczność osoby w nauczaniu społecznym Kościoła*. Znaczna część rozważań odnosiła się do ujęcia dialogu w nauczaniu społecznym Jana Pawła II. Prof. Izabela Kępka w referacie „*Ten, który łączył...*” – *Jan Paweł II w piosenkach religijnych* omówiła, posługując się metodami badań lingwistycznych, językową kreację papieża w popularnych piosenkach religijnych. W wystąpieniu referentka uwzględniła kategorię punktu widzenia, relacje nadawczo-odbiorcze, wartościowanie oraz środki stylistyczne, których analiza doprowadziła do wniosku o rozpięciu językowej kreacji Jana Pawła II między przestrzeniami sacrum i profanum. W obszarze literaturoznawstwa należy umieścić tematykę zaprezentowaną przez prof. Edwarda Jakiela w referacie *O requiem Romana Landowskiego*, w którym uwaga została skoncentrowana na dialogowym wymiarze utworu poetyckiego tego pomorskiego pisarza. Kolejny referat o językoznawczo-komunikacyjnym charakterze nosił tytuł *Dialogując z Innym – kto z kim dialoguje?*, a został wygłoszony przez prof. Bożenę Matuszczyk. Referentka przedstawiła w nim szereg refleksji na temat dialogu i dialogowania we współczesnej sferze publicznej i prywatnej.

W kolejnej części obrad zostały zestawione referaty poruszające tematykę kulturową, komunikacyjną oraz dydaktyczną. Dr hab. Anastazja Seul podjęła temat *Dialogu Jana Pawła II z kulturą narodów słowiańskich*, uwzględniając szeroką perspektywę aksjologiczną i komunikacyjną. Następnie dr Aneta Rayzacher-Majewska przedstawiła motyw dialogu z Bo-

giem („Rozmawiać z Niewidzialnym” – wspomagająca rola lekcji religii w nawiązywaniu dialogu z Bogiem (na przykładzie wybranych podręczników do religii dla klas 1–3 szkoły podstawowej)), do którego, według referentki, powinny przygotowywać nie tylko lekcje religii, ale i wspierające je podręczniki. Na gruncie pedagogiki osadzone były rozważania ks. dra Andrzeja Kieliana ujęte w inspirującym wystąpieniu pt. *Kosmiczny wymiar rozwoju jednostki w pedagogice Marii Montessori*.

Dalszą część obrad rozpoczęła dr Renata Bizior referatem *Dialog z Innym w dyskursie religijnym 2 połowy XIX w. (na przykładzie kazania)*, w którym omówiła zmienność językowych i tekstowych wykładników relacji między wspólnotą katolicką a żydowską i protestancką, będącą wynikiem dziewiętnastowiecznego ekumenizmu. Badania nad komunikacją w społecznościach ewangelikalnych, w szczególności nad dialogicznością jako kategorią etyczną, przedstawiła dr Magdalena Grabowska (*Dialogiczność zachowań i postaw w społecznościach ewangelikalnych. Rozważania w kontekście filozofii dialogu*). Kolejny temat – *Modlitwy poetyckie Juliusza Słowackiego jako dialog z Innym* – zaprezentowała uczestnikom konferencji dr Monika Kulesza, wnikliwie omawiając i porządkując proces wewnętrznych przemian poety, który doprowadził do napisania modlitw poetyckich. Wystąpienie dr Ireny Chawrilskiej, *Pisząc na innym tekście, tworząc na innym dziele..., Foer, Majewski, Kobiela i Welchman w dialogu z innymi artystami*, poruszało złożone kwestie odniesień intertekstualnych w pisarstwie anglo- i polskojęzycznym.

Problematykę językoznawczą w pierwszym dniu obrad ujmował również referat dr Zofii Pomirskiej – *Wciąż jestem obcy, czyli o stereotypie dysleksji i dyslektyka w dyskursie internetowym*. Natomiast literacko-kulturową – wystąpienie dr Izabeli Gawrońskiej-Meler *Józef Andrzej Załuski czyli teatr i świat bez kobiet. Klasycystycznie wobec inności oraz innego*.

Cykl wystąpień pierwszego dnia konferencji kończyła sekcja referatów przygotowanych przez doktorantów, m.in.: Małgorzatę Huk *Krótką „rozprawą” o Marii Magdalenie między katolikiem, protestantem a prawosławnym* i Aleksandrę Skrzypczyk *Duchowość i religijność osobna – sacrum w twórczości Mirona Białoszewskiego*.

W drugim dniu konferencji obrady otworzył referat wygłoszony przez prof. Lucynę Warde-Radys, przygotowany we współpracy z prof. Ewą Badydą, o tytule *Santo Muerte i San Epid – o religijnych wątkach kreacji fikcyjnego państwa San Escobar*. Referentka omówiła płaszczyznę formalną nazewnictwa wykorzystywanego do kreowania fikcyjnej rzeczywistości, przekształcenia językowe nazw, wykorzystywany model nazewnictwa, a także mechanizm destrukuryzacji słownictwa. Prof. Aneta Lewińska wraz z prof. Ewą Rogowską-Cybulską przygotowały referat *„Cmentarze*

nad Dunajcem” Janusza St. Pasierba lekcja pamięci poświęcony wieloaspektowemu, kontekstualnemu czytaniu wybranego wiersza na różnych poziomach jego organizacji. Dr Justyna Pomierska w „*Lekcji w terenie*” – spotkanie z *Innym* scharakteryzowała specyfikę nauczania języka i kultury kaszubskiej na poszczególnych typach szkół, w tym również na kierunku etnofilologia kaszubska, prowadzonym przez Uniwersytet Gdański. Zwróciła uwagę na język kaszubski jako tworzywo tożsamości i narzędzie uczestnictwa w kulturze i wynikającą z tych funkcji języka konieczność prowadzenia zajęć (lekcji) terenowych. Z zainteresowaniem wysłuchano referatu dr Renaty Suchenek *Dialog czy antagonizm w relacjach z wykluczonymi* oraz reprezentującego dydaktyczno-edukacyjny wątek konferencji wystąpienia dr Moniki Graban-Pomirskiej *O (nie)możliwości dialogu bogatych i biednych we współczesnej prozie dla dzieci i młodzieży*.

W podsumowaniu konferencji *Dialogując z Innym* podkreślono tematyczne zróżnicowanie referatów, wagę podejmowanych przez referentów i dyskutowanych przez uczestników problemów, interdyscyplinarność i różnorodność rozwiązań metodologicznych, co stanowiło o niezaprzeczalnym walorze pelplińskiego spotkania.

Konferencja poświęcona dialogowi i dialogiczności oraz spotkaniu z *Innym* wykazała, że wymienione kategorie są wciąż interesujące dla badaczy i zajmują ważne miejsce w naukowych poszukiwaniach toczących się w różnych obszarach współczesnej humanistyki. Część referatów została opublikowana w czasopiśmie „Język – Szkoła – Religia”.